

กัณฑ์ที่ ๔๗ 1 พุทธโอวาท

วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ ทน)

อပ္พยาปชฺชํ สุขํ โลกํ ปาณญฺเต สฺสญฺญโม

สุขา วิราคตา โลกํ กามานํ สมตฺกุกโม

อสุสมิมานสฺส วินโย เอตํ เว ปรมํ สุขนฺติ ฯ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจะได้แสดงธรรมิกถาแก่ด้วย พุทธโอวาท พระองค์ทรงประทาน เทศนาแก่บริษัท ทั้ง ๔ มีภิกษุบริษัทเป็นต้น พระทศพลทรงวางเนติแบบแผนตำรับตำราไว้ ให้เป็นตัวอย่างอันดีแก่ ประชุมชนในยุคนั้น ตลอดมา จนกระทั่งถึงประชุมชนในยุคนี้นี้ เราท่านทั้งหลายผู้เกิดมาประสบพบ พุทธศาสนา ก็ควรจะได้ฟังพระธรรมเทศนานั้นในบัดนี้ ตามวาระพระบาลีว่า

อပ္พยาปชฺชํ สุขํ โลกํ ความไม่เบียดเบียนเป็นสุขในโลก

ปาณญฺเต สฺสญฺญโม ความสำรวมระวังในสัจธรรมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตเป็นเหตุให้รักษา

สุขา วิราคตา โลกํ ความปราศจากจากความกำหนัดยินดีเป็นสุขในโลก

กามานํ สมตฺกุกโม ก้าวล่วงเสีย ซึ่งกาม

อสุสมิมานสฺส วินโย นำเสียซึ่งอสมิมานะ

เอตํ เว ปรมํ สุขํ นี้ละเป็นสุขอย่างยิ่ง

ตรงนี้แ่งนี้เป็นธรรมสำคัญ ๕ ข้อด้วยกัน

ความไม่เบียดเบียนเป็นสุขในโลกนั้นเป็นไฉน ?

มีอรรถาธิบายเป็นลำดับไป

ตนของตนไม่เบียดเบียนตนเองด้วยกาย หรือด้วยวาจา หรือด้วยใจตน

ตนของตนเองไม่เบียดเบียนบุคคลผู้อื่น ด้วยกาย หรือด้วยวาจา ด้วยใจของตน

ตนของตนเองไม่เบียดเบียนทั้งตนและทั้งบุคคลอื่น ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจของตนเอง

นี้เพียงเท่านี้ ตนก็เป็นสุขแล้ว

คนอื่นที่ไม่ถูกเบียดเบียน ก็เป็นสุขด้วย

ทั้งตนและบุคคลอื่น ก็เป็นสุขทั้งสองฝ่าย ไม่ยกย้ายไปไหน

ความเบียดเบียนนี้เป็นทุกข์ในโลก ไม่ใช่เป็นสุข

ความเบียดเบียน เป็นทุกข์ในโลก

บัดนี้โลกกำลังเบียดเบียนซึ่งกันและกันอยู่ เดิมก็ออกจากตนนั้นแหละ ไม่ใช่ออกจากไหน ความ

เบียดเบียนอันนี้

ถ้าว่าตนไม่คิดเบียดเบียนแล้ว ความเดือดร้อนก็จะมีเป็นไฉน ความเบียดเบียนอันนี้แสดงโดยข้อเค้า

สำเนาความ ก็เพียงตนของตน กับบุคคลอื่น สองคนเท่านั้นในโลก

โลก คือ หมู่สัตว์ โลกาสโลก ชั้นธโลก

โลกาสโลก ดิน น้ำ ไฟ ลม วิญญาณ อากาศ นี้เรียกว่า โลกาสโลก

ชั้นธโลก รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

สัตว์โลกที่ไปเกิดมาเกิดอาศัยชั้นทั้ง ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ชั้นทั้ง ๕ ก็อาศัย

โลกาสโลก ดิน น้ำ ไฟ ลม วิญญาณ อากาศ อาศัยอย่างนี้ นี้เมื่อมีขึ้นเป็นขึ้นในโลกแล้ว เกิด

เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

หมู่มนุษย์ใดในสากลโลก ในประเทศใดหมดทั้งประเทศ ประเทศใดไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

ประเทศนั้นได้รับความสุขแน่แท้

ประเทศใดเบียดเบียนในกันและกันเข้า ในสองประเทศนั้นที่เบียดเบียนซึ่งกันและกันเป็นทุกข์แน่

ไม่ใช่เป็นทุกข์เพียงเท่านั้น หลังความทุกข์มาให้ประเทศใกล้เคียงไม่ใช่น้อย ยังเราทำนทั้งหลายได้

ประสบความเบียดเบียนมาแล้วอย่างใหญ่ เรียกว่าสงครามแล้วสองครั้ง ได้ประสบอย่างใหญ่ที่

เดียว

พอปลายสงครามข้าวของแพงเกินส่วน ของหายากเกินส่วน เครื่องอุปโภค บริโภคไม่พอใช้จ่ายกัน

ต่างประเทศถึงกับเดือดร้อน ถึงความตาย

นี่เห็นได้แล้ว ความเบียดเบียนซึ่งกันและกันเป็นทุกข์ในโลกอย่างนี้

ตั้งต้นแต่สกุลๆ เดียว บิดามารดาเดียวกัน อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ถ้าจะให้ได้รับความสุข บิดามารดา

ต้องไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันก่อน

ลูกหญิงลูกชายของบิดามารดาเดียวกัน ต้องไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

เมื่อมารดาบิดาไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันแล้ว มารดาบิดาก็ได้รับความสุขทั้งสองฝ่าย

ลูกหญิงลูกชายไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันแล้ว ลูกหญิงลูกชายก็ได้รับความสุข ตลอดจนกระทั่ง

มารดาก็ได้รับความสุข

ลูกหญิงลูกชาย เบียดเบียนกันขึ้นเวลาใด มารดาบิดาก็ได้รับความทุกข์เวลานั้น

ถ้าว่าลูกหญิงลูกชายไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เมตตาปราณีในกันและกัน รักใคร่ในกันและกัน สนทน

สนมในกันและกัน กลมเกลียวในกันและกัน ได้ชื่อว่าไม่เบียดเบียนในกันและกัน

ถ้าว่าไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันดังนี้แล้ว มารดาบิดาสกุลนั้น ลูกหญิงลูกชายสกุลนั้นได้รับความสุข มี

แต่ความเจริญเป็นเบื้องหน้า ความเสื่อมทรามไม่มี

ที่จะได้รับความเสื่อมทรามแตกสลาย เพราะบิดามารดาเบียดเบียนกันขึ้นก่อน เป็นอุทาหรณ์ให้ลูกเขา

อย่างเบียดเบียนซึ่งกันและกันบ้าง เบียดเบียนกันแรงหนักเข้า ถึงตบตีให้ประทัดประหารซึ่งกันและกัน

หมักมือไปกว่านั้นแตกแยกจากกัน อยู่รวมกันไม่ได้ อยู่รวมกันก็ตีกันเท่านั้น พุดไม่ลงรอยกัน เพราะเบียดเบียนกันเสียแล้ว ก็ตั้งเป็นหมู่พวกไม่ได้ มารดาบิดาคู่นั้นเรียกว่าคุ้มครองไม่อยู่ ไม่สามารถปกครองลูกหญิงลูกชายไว้ได้

เป็นคนมีปัญญาแต่เพียงให้ลูกหญิงลูกชายเกิดเท่านั้น เลี้ยงให้ใหญ่โตเท่านั้น ที่จะปกครองลูกหญิงลูกชาย ปกครองไม่ได้

สัมหาอะไรที่จะไปปกครองผู้อื่น ปกครองลูกหญิงลูกชายของตนก็ไม่ได้

นี่ก็เพราะอะไร ? ก็เพราะความเบียดเบียน ถ้าความเบียดเบียนเล็กเสียแล้ว ไม่เบียดเบียนกันและกันแล้ว ก็ปกครองกันได้

ความเบียดเบียนนี้แหละสำคัญนัก ถ้าเล็กเบียดเบียนกันเสียได้ ตระกูลหนึ่งมารดาบิดาลูกหญิงลูกชาย ก็ไม่ต้องแตกแยกจากกัน เป็นกลุ่มเป็นก้อน เป็นหมู่เป็นพวกกัน อยู่ได้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในกันและกันได้

เพราะไม่มีความเบียดเบียนในกันและกัน ขยายส่วนออกไปกว่านั้น กว้างออกไป ตระกูลหนึ่งๆ เต็มประเทศออกไป ขยายส่วนออกไปกว่านั้น ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

ประเทศหนึ่งๆ ไม่เบียดเบียนกันทั้งหมด ปรากฏว่าประเทศนั้นจะได้รับความรุ่งเรืองเจริญ เกิดจากความไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ได้รับความร่มเย็นเป็นสุขด้วยกันทั้งนั้น

ไม่ต้องมีตำรวจเฝ้า ไม่ต้องมีใครรักษา ไม่ต้องมีศาล ไม่ต้องมีตุลาการ

การที่จะไม่เบียดเบียนกันได้เช่นนี้ จะเป็นได้เช่นไร ?

ต้องอาศัย พระพุทธศาสนาแท้ๆ จึงจะไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก เป็นที่ร่มเย็นเป็นสุขของโลก

เป็นประมุขของโลก

เป็นที่พึ่งของโลก

เป็นผู้รู้จักหนทางเป็นที่ตั้งของความเสื่อม

เป็นที่ตั้งของความเจริญ

รู้ทางความเสื่อม รู้ทางความเจริญ

รู้ทางร่มเย็นเป็นสุข รู้ทางเดือดร้อนเป็นทุกข์ พระพุทธเจ้ารู้ทุกอย่าง ได้วางเนติแบบแผนตำรับตำรา

โลกก็เกิดขึ้นใหม่ๆ ยังมีมนุษย์น้อยอยู่ ลงมากินจวนดินแล้ว ก็เหาะเหินเดินอากาศไม่ได้ ก็จ้อหลออยู่ในแผ่นดินนี้ ต่อไปๆๆ ก็ได้กายนั้นก็กลายมาเป็นมนุษย์เป็นลำดับไป

กลายไปอยู่สมัครสังวาสในกันและกัน ได้เกิดมนุษย์ขึ้น

เมื่อเกิดมนุษย์ในตอนต้น ก็มีน้อยคนไม่สู้จะเบียดเบียนกันนัก แล้วมนุษย์มากขึ้นเป็นลำดับ

มนุษย์เริ่มเบียดเบียนกัน ใกล้เคียงกันก็ทะเลาะบาดหมางให้ประหัตประหารกัน ด้วยกายบ้าง ด้วยวาจาบ้าง ด้วยใจบ้าง ก็เกิดเบียดเบียนกันขึ้น ทูบตีฆ่าฟันกัน

ครานั้นโลกได้รับความเดือดร้อน เพราะเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ด้วยการให้ประหัตประหารซึ่งกันและกัน ทูบตีฆ่าฟันซึ่งกันและกัน

ผู้ที่มีปัญญา ก็ต้องแก้ไขให้มนุษย์เลิกเบียดเบียนกันเสีย

เมื่อหยุดเบียดเบียนกัน ก็เป็นสุขทีเดียว

ต่อเมื่อเบียดเบียนกันอีก ความคับคั่งเข้ามามากมายด้วยกัน แย่งชิงอาหารในกันและกัน ฉกฉก หลอกหลวงในกันและกันเป็นทุกซอก มนุษย์เหล่านั้นเกือบจะโลกแตกทีเดียว

ผู้ที่มีปัญญาก็ต้องแก้ไข ให้เลิกฉกฉก หลอกหลวง ล่อหลอนในกันและกันเสีย ฉะนั้นโลกก็เป็นสุขสงบไปอีก

ต่อมาอีกมากมายมนุษย์เข้า มีความกำหนัดยินดีกันเกินไป ประทุษร้าย สับสนกัน ไม่ว่าลูกใครเมียใครตามชอบใจของตัวเองอีกแล้ว โลกแตกอีกแล้ว

มนุษย์ผู้ที่มีปัญญาก็แก้ไข ให้มนุษย์พวกนั้นเลิกประทุษร้ายในกัน และกัน เลิกผิดในกามเสีย ให้ยินดีเฉพาะคู่ครองของตนๆ มนุษย์พวกนั้นก็สงบเงียบได้รับความสุขไปอีก

ต่อมาอีก มนุษย์มากขึ้น เกิดขี้บด ขี้ไปกันขึ้นแล้ว ไม่จริงแล้วถ้อยคำสำเนียง หลอกหลวง ล่อหลอก ฉ้อโกงกันต่างๆ แล้ว เกิดถ้อยคำตลบตลกลงไปแล้ว เดือดร้อนแทบจะล่มทลายอีก

มนุษย์ผู้ที่มีปัญญาแก้ไขอีกสงบเสีย มนุษย์พวกนั้นก็ได้รับความสุขใจ เพราะสงบในการเบียดเบียน ในการหลอกหลวง ล่อหลอน พุดไม่จริง กลับพุด จริงกันเสียหมด มนุษย์ก็ได้รับความสุข

ครั้นต่อมา มนุษย์สนุกกันใหญ่ บริโภคสุรากันขึ้นหมด ไร่ที่ขอกฎหมายวางกันไว้ เเท่าไรๆ ล่มทลายหมด โลกจะแตกจะทำลายคราวนี้

ทำอย่างไรกันละ เกิดเหตุยกใหญ่ เกิดอลหม่านทีเดียว

ผู้ที่มีปัญญาก็ต้องแก้ไข ให้สงบให้เลิกสุรากันเสีย งดสุราเสียให้ขาด ไม่บริโภคสุรากัน สิ่งที่ทำให้เมาเลิกกัน มนุษย์ก็ได้รับความร่มเย็นเป็นสุขไป

นี่ต้นเดิมของมนุษย์นะ เดือดร้อนแล้วก็สงบกันได้ด้วยวิธีนี้

แต่ในบัดนี้เล่า หมดทั้งสากลโลก หมดประเทศไทย หมดประเทศอเมริกา หมดประเทศอังกฤษ

ฝรั่งเศส อิตาลี ญี่ปุ่น จีน รัสเซีย ฯลฯ

ถ้ามีศีลห้าด้วยพร้อมๆ กันเป็นอย่างไร ?

มีศีลห้าพร้อมกันเสีย บริสุทธ์พร้อมกันไม่มีรองเสียด้วยกันทั้งนั้น

โลกจะได้รับความร่มเย็นเป็นสุขอย่างไรบ้าง โลกก็ได้รับความร่มเย็น เป็นสุขทันใดทีเดียว

ประเทศใครๆ อยู่ ภูมิภาคไหนๆ นอนไป สบายอกสบายใจ เพราะไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันหมดทั้งโลก

นี่ท่านวางตำรับตำรา หมู่ปลาอยู่เป็นหมู่เป็นพวกใหญ่ พวกใหญ่เบียดเบียนไ้อเล็ก กินไ้อเล็ก ไ้อใหญ่ก็

ตอด ใ้อใหญ่ขวาง ใ้อใหญ่อยู่อย่างนี้แหละ เกะกะกันอยู่อย่างนี้แหละ

หมูปลาาก็ไม่ได้รับความสุข

หมูนกหมูเดี่ยวพวกเดียวกัน จิกกันข่มเหง คะเนงร้ายกัน หมูนกก็ไม่ได้รับความสุข เพราะเบียดเบียน
ซึ่งกันและกัน

หมูมนุษย์ละเบียดเบียนซึ่งกันและกันแล้ว ก็ไม่ได้รับความสุขแบบเดียวกัน ไม่ว่าสัตว์ชนิดใดสี่เท้า สอง
เท้า เท้าเหยียน เท้ามาก ลงเบียดเบียนกันไม่ได้รับความสุข

เลิกเบียดเบียนกันเสียเวลาใด เวลานั้นแหละ

อพยาปชฺชํ สุขํ โลกํ ความไม่เบียดเบียน เป็นสุขในโลกแท้ๆ

กามานํ สมตฺกฺกโม ก้าวล่วงเสียซึ่งกามทั้งหลาย

กามทั้งหลายนั้น คือ อะไรเล่า

รูปที่ชอบใจนะซี

เสียงที่ชอบใจ

กลิ่นที่ชอบใจ

รสที่ชอบใจ

สัมผัสที่ชอบใจ

เรียกว่าปัญจธรรม ธรรมที่ทำสัตว์ให้เนิ่นช้า ไม่เป็นอันที่จะให้มีเวลาให้ทาน จำศีล ภาวนา

ความยินดีในรูป ถอนไม่ออก

ยินดีในเสียง ถอนไม่ออก

ยินดีในกลิ่น ถอนไม่ออก

ยินดีในรส ถอนไม่ออก

ยินดีในสัมผัส ถอนไม่ออก

จะหยุดจะยั้งเสียก็ไม่ได้ เสียตายห่วงใยอาลัย ละไม่ได้ วางไม่ได้

ทำอย่างไรเล่าคราวนี้ เมื่อเป็นเช่นนั้น

ก้าวล่วงไม่พ้นจมอยู่ในความสุข

จมอยู่ในปลักของความสุขนั้น ถอนไม่ออก

จมอยู่ในปลักของความทุกข์นั้น ถอนไม่ออก

เพราะธรรมนั้นทำสัตว์ให้เนิ่นช้า

ให้เดือดร้อน ทูรันทุราย กระสับกระส่ายต่างๆ นานา เป็นอยู่อย่างนี้ทั่วสากลโลก เพราะก้าวไม่ข้าม
หามไม่พ้น

ยินดีในรูป ติดอยู่ในรูป

ยินดีในเสียง ติดอยู่ในเสียง

ยินดีในกลิ่น ติดอยู่ในกลิ่น

ยินดีในรส ติดอยู่ในรส

ยินดีในสัมผัส ติดอยู่ในสัมผัส

ธรรม ๕ อย่างนี้ ทำให้สัตว์เนิ่นช้า เรียกว่า ปปัญญาธรรม

ปัญญาธรรมทั้งห้านี้เป็นตัวกามแท้ๆ เรียกว่าเป็นตัวพัสดุกาม และเป็นที่ตั้งของกิเลสกามด้วย

รูปนั้นแหละเป็นตัวพัสดุกาม ที่สวยๆ งามๆ ก็เป็นพัสดุกาม ความยินดีมันก็ไปติดมากขึ้น

เสียงที่เพราะๆ งามๆ นั้นแหละเป็นตัวพัสดุกามแท้ๆ เป็นที่ตั้งของความยินดีหนักขึ้น

กลิ่นที่หอมๆ ที่จับใจ นั้นแหละเป็นตัวพัสดุกามแท้ๆ เป็นที่ตั้งของความยินดีมากขึ้น

รส เป็นที่ชอบอกชอบใจ คือรสชาติที่เลิศที่ประเสริฐ นั้นแหละเป็นพัสดุกามแท้ๆ เป็นที่ตั้งของความยินดีหนักขึ้น

สัมผัสทางกายเป็นที่ชอบใจของกาย นั้นแหละเป็นตัวพัสดุกามแท้ๆ เป็นที่ตั้งแห่งความยินดี หนักขึ้น

รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ๕ นี้เป็นตัวพัสดุกาม

ความยินดีในรูป ในเสียง ในกลิ่น ในรส และในสัมผัสนั้นเป็นตัวกิเลสกาม

ถ้าก้าวไม่พ้น ติดอยู่ในตัวพัสดุกามเหล่านี้แล้ว ต้องเป็นทุกข์เนื่องนิยัตยัตตรา หัวเราะบ้าง ร้องไห้บ้าง ต่างๆ นานา ไม่เสื่อมสร้าง

ต่อเมื่อใดก้าวล่วงปัญจวิธกามคุณทั้งห้า ทั้งตัวพัสดุกาม ทั้งตัวกิเลสกามนี้ ปล่อยวางเสียได้ ก้าวพ้นไปเสียได้

ใครก้าวพ้นไปได้บ้างเล่า ?

เขารู้ว่าท่านพรหมนะ ท่านพรหมก้าวพ้นไป ท่านรูปพรหมนะ เกิดตั้งแต่พรหม ปาโรสัชชา พรหมบุโรหิต มหาพรหมา ปริตตภา อัมปมาณภา อาภัสสรา ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา สุภิกินหา เวหัพผลา อสัณญสัตตา อวิหา อตัมปา สุทัสสา สุทัสสี และ อกนิฏฐา

เขารู้ว่าพรหม ๑๖ ชั้นนี้ ก้าวล่วงพ้นกามไปเสียแล้ว มีรูปฌานเป็นที่ติดอยู่ รูปฌานนั้นนะติดอยู่กับใจ อ้ายท่านที่ติดอยู่ในใจ กามก็ติดอยู่กับใจเหมือนกัน

ในมนุษย์โลกนี้แหละ รูป เสียง กลิ่น รส ในมนุษย์โลกนี้แหละ ติดอยู่กับใจ เกาะไม่ออกไม่หลุดออก จากใจ

ไปในสวรรค์ ๖ ชั้นฟ้า จาตุมหาราช ดาวดึงสา ยามา ดุสิต นิมมานรดี ปรนิมมิตวสวัตตี ติดหนักขึ้นๆ ละเอียดหนักขึ้น เฮอร์ดอรัยหนักขึ้น ถอนไม่ออก

ท่านพรหมเท่านั้น เป็นคนกล้าหาญ อุตส่าห์พยายามหลีกเลี่ยง จากหมู่คณะออกไป เล่นซ่อนกระทำ ความเพียร ทำปฐมฌาน ทุตติฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ให้บังเกิดขึ้น

แต่พอทำปฐมฌานเกิดขึ้นเท่านั้น

โธ...อภัยกามนี้เป็นโทษจริง ฌานนี้วิเศษจริง เป็นคุณจริง พันจริง ไปติดอยู่เสียกับฌานสบาย ติดอยู่กับกาม เหมือนกับนั่งอยู่ในกองไฟ หรือนั่งอยู่ในกลางแดดจัด ทนไม่ค่อยไหว ไม่สบาย พอไปอยู่กับฌานเสีย เหมือนเข้าร่วม สบายจริง เหมือนเข้าร่วมที่เย็นมีน้ำล้อมอยู่ข้างๆ ทั้งเย็น ทั้งชื่นมัน ทั้งสบาย

ใจไปจรดอยู่กับรูปฌาน รูปฌานนะ ลักษณะเหมือนยั่งกับกงเกวียนเป็นเหมือนกระจก แผ่นกระจก หนาคืบหนึ่ง วัดผ่าเส้นศูนย์กลาง ๒ วา กลมๆ ไม่ใช่กลมรอบตัว กลมเหมือนกับกงเกวียนวงล้อต่างๆ กลมๆ เป็นแผ่นเดียวเหมือนกระจก กลมรอบตัว แล้วก็ข้างๆ ก็เรียบร้อยเป็นอันดี ข้างหน้า ข้างหลัง เรียบร้อยดี

ส่วนกายรูปพรหม ก็เข้านั่งอยู่บนกลางปฐมฌานนั้น พอขึ้นนั่งบนนั้นเท่านั้น เย็นอกเย็นใจสบายใจ ก็ ติดอยู่กลางดวงปฐมฌานนั้น

พอใจจรดอยู่กับกลางดวงปฐมฌานได้ มันชื่นมัน สบาย ความสบายของปฐมฌานนะวิเศษวิโสหนัก

เขาเล่าเรื่องราว มหากษัตริย์องค์หนึ่ง ได้บรรลุปฐมฌานแล้ว สละราชสมบัติให้ ราชโอรสปกครองไป ตัวไปเป็นฤาษี ซีไพรเสียภายนอกนั้น

ฝ่ายผู้ได้รับรัชทายาทนั้นไม่อาจจะปกครองได้ ให้ไปตามบิดามา มหาเด็กลูกเด็กชายก็ไปพร้อมกัน ผู้คน สกลโยธามากมายหลาม ไปทีเดียว ไปตามพระเจ้าแผ่นดิน

เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเดิมผู้สละราชสมบัติไปเสียนั้นนะ เป็นผู้ปกครองมีความสงบเงียบเรียบร้อยดี มหา กษัตริย์ไปถึง กำลังเข้าฌานสมาบัติอยู่เข้าไปคอยอยู่ จนกระทั่งมีโอกาสออกมา ก็เข้าไปทูลว่า

พระองค์เชิญพระองค์เสด็จกลับเสวยราชสมบัติ ไม่มีใครสามารถจะปกครองได้

มหากษัตริย์ก็ลืมนพระเนตรขึ้น ก็ไถ่ถามเรื่องราว รู้เรื่อง เอ็งกลับไปเถอะข้าจะเข้าฌานของข้า ข้าไม่ ต้องการแล้วสมบัติ ข้าอยู่ในฌานของข้า สบายกว่า อยู่เป็นกษัตริย์ข้าไม่สบายเลย ข้าเดียดร้อนนัก นั้นแน่ถึงขนาดนั้น ถึงขนาดนั้น อ้อ! การเข้าฌานนี้มันเลิศประเสริฐอย่างนี้หรือ ร่มเย็นเป็นสุขอย่างนี้ ที่จะละกามได้ต้องเข้าฌาน เข้าปฐมฌานเสีย กามทำอะไรเราไม่ได้

บัดนี้ ที่วัดปากน้ำนี่นะมีธรรมกาย สูงกว่าฌานนั้นอีก โธ...มันสู้ไม่ได้ไกลกว่าฌานนั้นอีก เรามี ธรรมกายกัน

ถ้ามีความกำหนดยินดีเวลาใด แพร่รับเข้าธรรมกายไป ความกำหนด ยินดีทำอะไรไม่ได้เลย ล้อมันเล่น เสียก็ได้ มันทำอะไรไม่ได้ ความกำหนดยินดีทำอะไรไม่ได้

ที่เราเป็นผู้ครองเรือนนะ ความกำหนดยินดีมันบังคับ เหมือนกับเด็กๆ ตามชอบใจมัน จะทำอะไรก็ทำ ตามชอบใจของมัน ความกำหนดยินดีมันบังคับ มันบังคับเช่นนั้นแล้ว

เราเข้าธรรมกายเสีย ไม่ออกจากธรรมกาย ความกำหนดยินดีที่มันบังคับนั้น หายแวงไปแล้ว เหมือนไฟจุ่มน้ำ

จงพยายามให้มี ธรรมกาย ขึ้นเกิด เลิศกว่าฌาน

ฌานนั้นก็พอใช้ได้ แต่ว่าจะเข้าสักเท่าไรก็ตามเถอะ นั้นนะ ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน เลิศประเสริฐหนักขึ้นไป ก็ยังอยู่ในรูปภพ

ถ้ายังติดกามอยู่ ยังแน่นอยู่ในกามนั้น เขาเรียกว่า กามภพ ติดอยู่ในกาม ก้าวล่วง กามยังไม่ได้ พ้นจากกามหายไปได้ ในมนุษย์หนึ่ง สวรรค์ ๖ ขึ้นไปได้ ไปติดอยู่ในรูปภพอีก

แม้จะเข้าถึงอรุปรฌานละเอียด

ออกจากจตุตถฌาน แล้วเข้าถึง อรุปรฌานละเอียด เข้าอากาศา-ัญญาตนฌาน วิญญาณัญญาตนฌาน อากิญจัญญาตนฌาน เนวสัญญานาสัญญาตนฌาน ก็ยังอยู่ในภพ ในอรุปรภพอยู่

กามภพ รูปภพ อรุปรภพเหล่านี้ ก็ยังไม่พ้นความกำหนดยินดีใน รูปฌาน หรืออรุปรฌานอยู่

เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้วละก็ ขึ้นไปเป็นชั้นๆ จึงจะพ้นจากกามได้

เข้าถึงธรรมกาย แล้ว เข้าไปเป็นชั้นๆ เป็น

ธรรมกายโคตรภู

ธรรมกายพระโสดา

ธรรมกายพระสกทาคา

ธรรมกายพระอนาคา

ธรรมกายพระอรหัต

จากกายอรุปรหมอีก ๑๐ ชั้นถึงพระอรหัต ถึงพระอรหัตชั้นที่เก่าที่สิบละก็ ชั้นที่ ๑๗ ชั้นที่ ๑๘ ของกายทุกกายไป เข้าถึงกายพระอรหัต

พอถึงกายพระอรหัตก็ วิราโค เตสั อคฺคฺมกฺขายติ เลิศประเสริฐกว่า สังฆตธรรม เป็นอสังฆตธรรม ทั้งหมด ถึงวิราคธรรม ที่เดียว

นี่พอถึงธรรมกายได้แล้วละก็ เลิศประเสริฐนัก นี่สูงนะ สูงขึ้นไป สูงไปที่เดียว นี่เรียกว่า

กามานั สมตฺกฺกโม ก้าวล่วงพ้นเสียซึ่งกามไปได้ เป็นสุขจริงๆ แท้ๆ ที่เดียว ที่ก้าวล่วงกามไปแล้ว สุขา วิราคตา โลเก พวกกายอรุปรหมอรุปรหมเหล่านั้น ยังกำหนด ยินดีในรูปฌาน อรุปรฌานอยู่ ถ้าว่าปราศจากความกำหนดยินดีเสียได้

ความกำหนดยินดีนี้ มันร้ายนักทีเดียว มันทำเสียมรรยาทหมดทีเดียว ชายก็เสียมรรยาท หญิงก็เสียมรรยาท ถึงกับฆ่ากันฟันกันทีเดียว

ความกำหนดยินดีนะ มันจัดขึ้นมาเต็มทีละก็ ไม่ได้ละ บึงทีเดียว แมวกักร้องหงาวทีเดียวนะ ทนไม่ไหว ความกำหนดยินดีเข้ามาบังคับถึงขนาดนั้นบังคับสัตว์เดียรัจฉาน

ทั้งมนุษย์ก็บังคับ มนุษย์แล้วก็แหวกเหียว กลางค่างกลางคีนเดินแซกๆ อยู่ไม่ค่อยไหว
ความกำหนดยินดีบังคับมัน หมดทั้งสากลโลกเป็นอย่างนี้ ห้ามมันอย่างไรก็ไม่ไหว เพราะความกำหนดยินดีเข้ามาบังคับมัน

สุขา วิราคตา โลเก ปราศจากความกำหนดยินดีเสียได้ เป็นสุขในโลก

ถ้าปราศจากชั่วคราว เหมือนกับที่แก้กันมาแล้วนี้ เหมือนอย่างค้อมครองกันมาแล้วนี้ อย่างชนิดนั้น ไม่เรียกว่าปราศจากความกำหนดยินดี แต่อยู่ในความกำหนดยินดี จมอยู่ในความกำหนดยินดี

ปราศจากความกำหนดยินดีเสียชั่วคราวเสียเช่นนี้ ก็เป็นสุขพอใช้เหมือนกัน

เราได้พบแล้วอย่างนี้แหละ บางคนก็ว่าสบายจริงอยู่กับวัดวา สบายจริง ไกลจากความกำหนดยินดี ภิกษุ สามเณรก็สบายจริง มันไกลจากความกำหนดยินดี

ถ้าว่ามันปราศจากจริงๆ ปราศจากความกำหนดยินดีจริงๆ ก็เป็นสุขในโลกทีเดียว

เหมือนกับท่านอรุปรหม อรุปรหมท่านเหล่านั้นยังกำหนด ยินดี ปราศจากความกำหนดยินดีใน กามภพจริงๆ

แต่ว่า ยังกำหนดยินดีในรูปภพ อรูปภพอยู่ ถอนความกำหนดยินดียังไม่ออก ยังไม่เป็นสุขแท้

จะให้ถึงความสุขแท้ เมื่อปราศจากความกำหนดยินดี ก็ต้องเข้าถึงธรรมกาย เข้าถึงธรรมกายใน

โคตรภู ปราศจากความกำหนดความยินดีจริง

เมื่อออกจากธรรมกาย ก็กำหนดยินดีอีก

เข้าถึงกายพระโสดา ยังมีความกำหนดยินดีอยู่

เข้าถึงกายพระสกทาคา ก็ยังมีความกำหนดยินดีอยู่

เข้าถึงกายพระอนาคา ยังมีความกำหนดยินดี

รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา ยังกำหนดยินดีในรูปฌาน อรูปฌานอยู่ มานะ อุทธัจจะ อวิชชายังมี ยังยกเนื้อมกตัวอยู่ ยังฟุ้งซ่านอยู่ ยังรู้ไม่จริง ยังสงสัย

เมื่อถึงพระอรหันต์เสียตราปใดละก็ นั่นแหละ ปราศจากความกำหนดยินดีแท้ ไม่มีความกำหนดยินดีต่อไป

ถ้าใจหยุด เหมือนเสาเขื่อนปักตรงหน้าวัดทีเดียว ลมพัดทางทิศทั้งสี่ทั้งแปดไม่เขยื้อน

รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส เข้ามากระทบสักเท่าไรก็ไม่เขยื้อน

ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข โลกธรรม ทั้งแปดมากกระทบสักเท่าไร ก็ไม่เขยื้อนต่อไป

นั่นปราศจากความกำหนดยินดี เป็นสุขแท้ๆ เป็นสุขแท้ๆ ที่เดียว นี้ เรียกว่า สุขา วิราคตา โลเก กามาณ สมตักกโม

ก้าวพ้นกามไปเสีย กิเลสกาม พัสดุกามหมด ไม่หลงเหลือ ก้าวพ้นไปเสีย

อ้าว...อธิบายเข้ามาเสียบทหนึ่งแล้ว ปาณญเต สุตตญญโม ฯ

นั่นไม่ใช่เรื่องอะไร เรื่องสำรวมในศีล ปาณญเต สุตตญญโม สำรวมไม่เบียดเบียนในสัตว์ที่มีชีวิต ต้องระวังสัตว์ที่มีชีวิต ไม่เบียดเบียนสัตว์ที่มีชีวิต

นี่ที่เราประพดปฏิบัติอยู่เป็นนิตย์ ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา
ส่วน กามานํ สมตักกโม ได้อธิบายไปแล้ว เพราะข้ามมาเสียบทหนึ่ง อธิบายไปแล้ว
อสุสมิมานุส วินโย นำเสี่ยซึ่ง อัสมิมานะ อัสมิมานะนั้นอะไร มานะนั้นอะไร เป็นมคธภาษาแล้วเราก็
ไม่รู้จัก

อสุสมิมานุส วินโย ทิฏฐิมาโน

ทิฏฐิ แปลว่าความเห็น ยกความเห็นของตัวเอง ไม่มีใครสู้ สูงกว่าคนอื่น จนกระทั่งเลยเถิดข้ามธรรมไป
เสี่ยหมด เป็นมิจฉาทิฏฐิกัน นั้นเรียกว่า มิจฉา-ทิฏฐิ เชิดเกียรติของตัวเองเรื่อยไป พวกนี้พวกมานะ พวก
ทิฏฐิมานะละ

ไอ้ที่อัสมิมานะ นี่ไอ้ที่ทิฏฐิมานะ

นี่ อัสมิ แปลว่ามีอยู่ เราเป็นคนหนึ่งเหมือนกัน เรามีเนื้อไม้ตัว เรามีความสามารถ เรามีอิทธิพล เรามี
กำลัง หรือว่าเรามีอะไรๆ เหล่านี้แหละ เรียกว่า อัสมิละ

เราจงอยู่ไม่กลัวใครนี่นะ เพราะเราไม่มีอะไรพอ

ถ้าเราอัสมิพอเข้า เราจะเหาะเหินเดินอากาศได้ไปทั้งเข้าได้ จะเป็นอย่างไร ถ้ามีขึ้นเช่นนั้น อัสมิเกิด
ขึ้นทีเดียว ไม่กลัวใครทั้งโลกเทียว

อัสมิเกิดขึ้นทีเดียว จะท่วมทับเขาให้หมดทีเดียว นั่นตัวอัสมิมานะไม่มีใครสู้ ยกเนื้อมัดตัวทีเดียว เชิด
ตัวทีเดียว

อัสมิมานะนี้แหละ ทำโลกให้เดือดร้อน ไม่ใช่ทำพอดีพอร้าย โลกที่เดือดร้อนอยู่ก็เพราะอัสมิมานะ
เหล่านี้ ไม่ยอมอยู่ด้วยกัน จะฆ่าแรกกันอยู่ท่าเดียวละ

หญิงก็ดี อยู่หมู่เดียวกัน ก็ฆ่าแรกเห็นอกันอยู่ร่าไปนั่นแหละ

ภิกษุ สามเณรก็ดี อยู่หมู่เดียวกัน จะฆ่าแรกกันอยู่ร่าไปนั่นแหละ

อุบาสกก็ดี อยู่หมู่เดียวกัน ฆ่าแรกเห็นอกันอยู่ร่าไป

ไอ้ที่จะฆ่าแรกกันขึ้นไปเช่นนี้ ก็เพราะตัวอัสมิมานะ เพราะถือว่าเราก็คคนหนึ่ง ก็เจ้าตัวทีเดียว ทำความ
พอใจของตน

นี่เป็นของร้าย ไม่ใช่เป็นของดี ปล่อยไอ้พวกนี้ให้สงบเสถียร

พระพุทธเจ้าท่านรู้แล้วในเรื่องเหล่านี้ ท่านพบกันมาแล้ว อยู่ในบังคับมันมาแล้ว ได้ตรัสรู้เป็น

พระพุทธเจ้าท่าน จึงได้รู้ ได้เห็นว่า ตัวอัสมิมานะนี้เป็นตัวสำคัญนัก

เราถึงที่สุดของโลกุตระธรรมได้แล้ว จึงได้เห็นว่า อัสมิมานะนี้เป็นตัวสำคัญ เราเวียนว่ายตายเกิดซ้ำอยู่
สิ้นกาลนาน เพราะอัสมิมานะนี้

เมื่อถึงตัดกิเลสสมุจเฉตพหุทานได้แล้ว หมดอัสมิมานะ ไม่มีในพระองค์เลย พระองค์ก็สบาย สบายเกิน
สบาย สุขเกินสุข

ถอนอัสมิมานะเสียได้ละก็ ท่านจึงได้ยืนยันว่า

เอตฺ เว ปรมฺ สุขํ นี้แหละเว้ย เป็นสุขอย่างยิ่ง ปรมฺ แปลว่าอย่างยิ่ง นี่แหละเว้ยเป็นสุขอย่างยิ่ง

นี่แหละเป็นสุขอย่างยิ่ง ให้ถอนอัสมิมานะ ถ้าวอนเสียได้ละก็ หญิงก็เป็นเจ้าหญิง ชายก็เป็นเจ้าชาย

ภิกษุก็เป็นเจ้าภิกษุ เณรก็เป็นเจ้าเณร ถอนอัสมิมานะเสียได้แล้ว

แต่ว่าถอนยากจริงนะ ไม่ใช่ถอนง่าย

อัสมิมานะเป็นตัวถอนยากนัก ไม่เป็นของถอนง่าย

ในธรรมทั้ง ๕ ข้อนี้ ความไม่เบียดเบียนเป็นสุขในโลก ความสำรวมในสัตว์เป็นอยู่ทั้งหลายก็เป็นสุขในโลก เหมือนกัน

ปราศจากความกำหนัดยินดี ก็เป็นสุขในโลก

ก้าวล่วงกามเสียได้ ก็เป็นสุขไม่ใช่น้อย เป็นสุขในโลกอีกเหมือนกัน

เป็นอรหัตตอรหัตต์ เป็นสุขในโลก ถอนอัสมิมานะ นำอัสมิมานะออกเสียได้ นี่แหละเว้ย เป็นสุขอย่างยิ่ง
ชั้นท้ายนี้เป็นสุขอย่างยิ่ง สุขนี้เป็นความจริงทั้งห้าข้อนี้ เป็นธรรมที่ย่อของพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าทรงตรัสเทศนาในที่ประชุมภิกษุและภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เพื่อไว้เป็นตำรับตำราเนติ
แบบแผนของพระพุทธศาสนาว่าพระพุทธเจ้า พระอรหัตตอรหัตต์ ดำเนินมาอย่างนี้ ทำอย่างนี้ จึงได้รับ
ความสุข

เราต้องการความสุขนัก แต่หาความสุขในความทุกข์

ไม่หาความสุข ในเหตุของความทุกข์

หาความสุข ในเหตุของความทุกข์

หาความสุขเป็นอย่างไรละ หาเงินให้มากๆ เข้า แต่พอได้เงินมากเข้าเป็นอย่างไรละวะ เดือดร้อนเป็น
จ่าละหวั่นเทียว

ต้องรักษาเงินทองเหล่านั้น ก็ฉันทว่าเป็นสุขหาเงินทองเหล่านั้น หามาเถอะ ถ้าว่าในป่าในดอนเป็น
อย่างไร

หามาได้สักแสน สักล้าน มนุษย์มันก็รู้กันทีเดียว ก็คุมพวกปล้นฆ่าทีเดียว นั่นเห็นแล้ว เงินทองเป็นสุข
ชิ อ้าว..เงินทองเป็นทุกข์เสียแล้ว หาเป็นสุขไม่

เมื่อรู้ชัดเช่นนี้ละก็ เอาเป็นมั่งมีละ เอ้า..ยกแผ่นดินให้ปกครองเสียทีเดียวเป็นอย่างไรบ้าง ?

โธ่! ถูปกครองแผ่นดิน ผมไม่รู้เลยขอรับ ว่ามันจะเป็นอย่างไร ถ้ารู้อย่างนี้ละก็ไม่รับทีเดียว เดียวนี้มัน
ขึ้นนั่งบนหลังราชสีห์แล้ว จะลงมันก็กัลดตาย ก็จำเป็นต้องขี่มันไปอย่างนี้เอง กลัวก็กลัวมันเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น ผู้ปกครองก็กลัวชีวิตเหมือนกับอยู่บนหลังราชสีห์ นั่นเหตุเป็นที่ตั้งของความทุกข์ทั้งนั้น
ไม่ใช่เหตุเป็นที่ตั้งของความทุกข์

เหตุเป็นที่ตั้งของความทุกข์ ก็เหมือนพระสิทธารถราชกุมาร ทิ้งราชสมบัติแสวงหาพุทธการกธรรม
พอได้พุทธการกธรรม ก็ได้เป็นพระพุทธเจ้า ก็ได้พบด้วยอดสุขทีเดียว

นี่ท่านรอดไปอย่างนี้

ถึงซึ่งความไม่เบียดเบียน

ถึงซึ่งความเป็นผู้ระวางในสัตว์ทั้งหลาย

ถึงซึ่งความเป็นผู้ปราศจากความกำหนัดยินดี

ถึงซึ่งผู้ก้าวล่วงซึ่งกามทั้งหลายไป

เป็นผู้ถอนอัสมิมานะเสียได้

เอตํ เว ปรมํ สุขํ นี้แหละเว้ย เป็นสุขอย่างยิ่ง ความจริงเป็นอย่างนี้

เมื่อรู้จักหลักอันนี้แล้ว ก็จำไว้เป็นเนติแบบแผนสืบต่อไป

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีคือความเป็นสยามภาษา ตาม มตยาธิบาย พอสสมควรแก่เวลา

เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัตย์ที่ได้อ้างธรรมเนียมปฏิบัติมา ตั้งแต่ต้นจนอวสานนี้

สทา โสตุถิ ภาวนตุ เต ขอความสุขสวัสดี จงบังเกิดแก่ท่านทั้งหลายบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุก
ถ้วนหน้า

อาตมภาพชี้แจงแสดงมาก็พอสสมควรแก่เวลา สมมติยุติธรรมิกถาโดยอรรถนิยามความเพียงเท่านี้

เอวํ ก็มีด้วยประการฉะนี้